

idet Antallet af de Varer, som derefter ville kunne erholdes uden Afgift, vil være i samme Forhold, som Forfjellen tidligere har været større. Paa den anden Side ligger det ogsaa i Sagens Natur, at jo større Forfjellen er, desto mere kan en saadan Forenings Indtræden være indgribende i de Enkeltes Forhold, og jo mere der finder en Lighed Sted mellem forskellige Lande, desto mindre vil i og for sig Virkningen være af, at den hele Forholdsbegreb bringes tilbage. Saaledes, som Forholdet er i det Tilfælde, hvorom her er Spørgsmaal, kunde jeg derfor være berettiget til at slutte, at netop paa Grund af den forholdsvis temmelig store Lighed, som finder Sted, vilde Danmark-Slesvig ikke vinde noget Væsentligt ved, at en saadan Forening blev tilvejebragt. Naar jeg sammenholder dette med de Grunde, som for mig tale for, at Toldgrænsen i nogen Tid bør blive staaende der, hvor den nu er, saa kom jeg til det Resultat, at det var ønskeligt for Danmark-Slesvig, som paa den ene Side ikke kunde vinde noget Synderligt ved en Toldforening med Holsteen, og som paa den anden Side muligvis — og efter min Anskuelse sandsynligvis — vilde tabe i materiel Henseende ved denne Forening, at Toldgrænsen foreløbigt i nogen Tid, indtil Forholdene have konsolideret sig, bliver staaende saaledes, som den nu er. Jeg ønsker endnu kun at tilføje et Par Ord med Hensyn til hvad jeg yttrede om Holsteen, da jeg indseer, at den Korthed, hvormed jeg efter Omstændighederne troede at burde berøre dette Forhold, har gjort, at jeg egentlig er kommen til, at udtale mig paa en Maade, som tildeels kunde berettiggte Finansministeren til de Indvendinger, som han gjorde imod mine Bemærkninger, idet han sagde, at jeg havde talt, som om der nu var Spørgsmaal om at henlægge en Toldgrænse mellem Holsteen og dets naturlige Hovedstad, Hansestederne, istedetfor at en saadan allerede for længere Tid siden var etableret, og man altsaa aldeles ikke gik ud paa at forandre Noget i et saadant Forhold. Jeg gik ud fra den Anskuelse, som jeg troede antydet ved det, jeg iforveien havde bemærket, at der finder en bestemt og fremadgaaende Bestræbelse Sted i Tydskland efter at forene alle de til det tydske

Forbund hørende Lande under en fælles Told og Handelsforening, og at der er en overveielende Sandsynlighed for, at en Told og Handelsforening ogsaa om meget kort Tid vil strække sine Grændser umiddelbart til Hansestederne, samt at disse derfor ville blive nødsagede til, naar de ikke aldeles ville isolere sig, at slutte sig til det sydlige Forbund, og at der saaledes for Holsteen vil blive Spørgsmaal om, enten at aabne sig mod Syd, for at faae en fri Forbindelse med Hansestederne og med hele det øvrige Tydskland, eller at affpærre sig derfra og aabne sig mod Nord. Saaledes er det, at Spørgsmaalet efter min Opfattelse bestemt stiller sig for Holsteen, naar det ikke blot betragter de øieblikkelige stedfindende Forhold, men naar man tager Hensyn til den Udvikling, som efter al Sandsynlighed vil finde Sted i den nærmeste Fremtid, hvilken man naturligtvis maa have for Øie ved Ordningen af en saadan Sag som denne, der ikke ordnes for en kort Tid, men naturligtvis for en længere Fremtid, da den griber saa væsentligt ind i Manges vigtigste Forhold. Det er min Anskuelse, at, naar Holsteen i sin Heelhed holder sig disse 2 Alternativer for Øie, enten at affpærre sig fra det hele øvrige i eet commercielt Forbund forenede Tydskland, eller at affpærre sig imod Nord og slutte sig til det sydlige, da troer jeg, at Holsteen maa, under Overveielse af sine virkelige Interesser i materiel Henseende, naturligtvis afstaa fra det politiske Hensyn, vælge at slutte sig mod Syd, fremfor til et Land, hvormed det ikke har nogen virkelig væsentlig fælles kommerciel og industriel Interesse.

H. Hage: Den Frygt, jeg nærede for, at der ved denne Sags første Behandling kunde fremkomme Ditringer, der maaskee ikke vare fuldkomne vel overlagte, er, jeg beklager det, gaaet i Opfyldelse.

Jeg troer, at den ærede Finansminister har udtalt sig mere bestemt end ønskeligt og nødvendigt var paa dette Sagens Stadium angaaende sit Forhold til Lovens politiske, adskilt fra dens finantsele, Side. Idet den ærede Finansminister har gjort dette, har han fremsat en Sigelse mod mig, som jeg ikke kan lade være upaataalt. Han har sagt, at mit Forslag var et, mit Formaal et andet (Hort).